

مهارت نوشتن و روش ها و شیوه های تدریس آن در دوره دبستان

چکیده:

هدف کلی این مقاله رسیدن به نوشتن خلاق در پایان دوره ابتدایی می باشد که این مرحله دارای سلسله مراتب می باشد.

آغاز این سلسله مراتب آموزشی رونویسی در پایه اول دبستان است که آموزش نوشتن غیرفعال از این زمان آغاز می شود.

پس از نایل آمدن به آموزش رونویسی آموزش نوشتن نیمه فعال که جانشین کردن شکل صحیح حروف می باشد انجام می پذیرد.

آموزش های کلمه سازی، جمله نویسی، املا و لنگه همگی جز آموزش فعال می باشند که از نظر نگارنده تا پایان دوره ابتدایی برای دانش آموزان کافی می باشد.

نوشتن برقراری ارتباط و انتقال اطلاعات و عقاید از طریق نظامی از نشانه های مکتوب است. اما البته این تعریف، به ماهیت وجودی نوشتار توجهی ندارد و فقط ناظر بر نقش آن است. اگر به کوشش های خودمان هنگام نوشتن توجه کنیم خواهیم دید که نوشتن شامل مراحل زیر است:

۱- کشف چیزی که می خواهیم از طریق نوشتار بیان کنیم.

۲- تنظیم و سازماندهی پیام

۳- روی کاغذ آوردن پیام

۴- بازبینی و انجام اصلاحات لازم

۵- ارائه ی نهایی به خواننده

در واقع نوشتن آفرینش و خلاقیت نظم بخش افکار و اندیشه ها در قالب های زبانی مورد نظر است.

مراحل یادگیری نوشتن:

۱- توانایی نوشتن حرف الفبا (حرف نویسی) و دانش ترکیب صحیح حروف (کلمه نویسی)

۲- توانایی نوشتن صحیح عناصر زبانی از حفظ (املا نویسی)

۳- مهارت بیان پیام از طریق جمله نویسی و متن نویسی (انشا)

معیارهای اولیه آموزش نوشتن:

- روش آموزش نوشتن را به عنوان برنامه درسی با نوعی مقدمه بر خط شروع کنیم.

- ضرورتی ندارد که تمامی حروف الفبای زبان را یک باره تدریس کنیم.

- مقدار معینی تمرینات عضلانی در مقدمه کار ضروری است تا شاگرد قادر شود عضلات دست را کنترل کند و به حروف الفبا شکل دهد. این تکنیک ها با کشیدن خط راست، دایره و منحنی شروع می شود. بعضی روش ها کار را با کشیدن خط بزرگ آغاز می کند و به تدریج به کوچک کردن آن می پردازند تا اینکه به اندازه معمول حرف مورد نظر در آید.

وقتی دانش آموز بتواند به حروف شکل بدهد باید یاد بگیرد کدام حرف را با کدام آوا و کدام کلمه به کار برد. در این مرحله که کلمه نویسی نام دارد، با تمرینات گوناگون، دانش آموزان را با دانش ترکیب صحیح حروف آشنا می کنیم. در مرحله بعد با استفاده از توصیفی که از ساخت جمله های زبان در دست داریم به ارائه تمریناتی جهت مسلط شدن دانش آموزان بر جمله نویسی می پردازیم و در نهایت مرحله آموزش نوشتن فعال فرا می رسد.

با توجه به مراحل یادگیری نوشتن، آموزش نوشتن را به صورت زیر رده بندی می کنیم.

۱- آموزش نوشتن غیر فعال (رونویسی)

۲- آموزش نوشتن نیمه فعال (املا)

۳- آموزش نوشتن فعال پایه یک (کلمه سازی)

۴- آموزش نوشتن فعال پایه دو (جمله سازی)

۵- آموزش نوشتن فعال یا خلاق (انشا و انواع آن)

آموزش رونویسی:

اولین هدف آموزش نوشتن غیر فعال در پایه اول دبستان این است که دانش آموزان بتوانند کلیه حروف الفبای فارسی را به شکل صحیح نوشته، سپس شکل صحیح کلمات و مله ها را با توجه به اشکال آنها در کتاب درسی خود تقلید نمایند. به فرایند تقلید از اشکال نوشتاری (رونویسی) می گوئیم.

مراحل رونویسی:

۱- شناخت و تولید اشکال مشابه حروف

۲- شناخت و تولید حروف الفبای فارسی

آموزش املا

مهارت املا نویسی به معنی توانایی جانشین کردن صحیح صورت نوشتاری حروف، کلمات و جمله ها به جای صورت آوایی آنهاست. دانش آموزان باید به این مهارت دست یابند تا بتوانند به خوبی بین

صورت تلفظی کلمات و حروف سازنده آنها پیوند مناسبی برقرار کنند. به این ترتیب زمینه لازم برای پیشرفت آنان در درسهای جمله نویسی، انشا و به طور کلی مهارت نوشتن بهتر فراهم می شود.

هنگام نوشتن املا باید نکاتی را درباره صداهایی که به وسیله معلم در قالب کلمات و جملات جاری می شود رعایت نمایند.

الف) آنها را خوب بشنوند

ب) آنها را خوب تشخیص دهند.

ج) آنها را درست بنویسند.

هر کدام از این فرایندها با یکی از فرایندهای ذهنی ارتباط مستقیم دارد:

الف) ادراک کلمه حافظه شنیداری و تمیز شنیداری

ب) بازشناسی کلمه حافظه دیداری، شکل صحیح تک تک حروف و حافظه دیداری ترکیب

ج) بازنویسی کلمه حافظه حرکتی

اشکالات املایی دانش آموزان از دیدگاه زبان شناختی بر اثر اشکالات رسم الخطی، تاثیر لهجه ها و گویش های محلی دانش آموزان و فرایندهای آوایی حذف، تبدیل، افزایش و قلب به وجود می آید.

روش تدریس املا:

املا واژه ای است عربی و معنای آن (نوشتن مطلبی است که دیگری بگوید یا بخواند). در کنار واژه املا در محافل آموزشی ایران و در زبان بیشتر مردم واژه دیکته هم کاربرد دارد که کلمه ای است فرانسوی.

درس املا در برنامه آموزشی دوره ابتدایی اهداف زیر را دربرمی گیرد:

۱- آموزش صورت صحیح نوشتاری کلمه ها و جمله های زبان فارسی

۲- تشخیص اشکالات املائی دانش آموزان و رفع آنها

۳- تمرین آموخته های نوشتاری دانش آموزان در رونویسی

بدیهی است با نوشتاری که با غلط عای املائی همراه باشد ارتباط زبانی بین افراد جامعه به خوبی برقرار نمی شود. بنابراین، لزوم توجه به این درس کاملاً روشن است. علاوه بر اهداف فوق، املا نویسی، دانش آموزان را یاری می کند تا مهارت های خود را در زمینه های زیر تقویت نمایند:

۱ - گوش دادن بادقت

۲ - توجه و تمرکز به گفتار گوینده

۳ - آمادگی لازم برای گذر از رونویسی (نوشتن غیر فعال) به جمله نویسی و انشا(نوشتن

فعال).

نکات برجسته روش آموزش املائی فارسی:

۱ - توجه بیشتر به (وجه آموزشی) درس املا نسبت به وجه آزمونی آن

۲ - انعطاف پذیری در انتخاب تمرینات در هر جلسه املا

۳ - توجه به کلمات به عنوان عناصر سازنده جمله های زبانی

۴ - ارتباط زنجیر وار املا های اخذ شده در جلسات گوناگون

مراحل روش آموزش املا:

گام اول: انتخاب متن املا و نوشتن آن روی تخته سیاه و خواندن آن

گام دوم: قرائت املا توسط معلم و نوشتن آن توسط دانش آموزان

گام سوم: تصحیح گروهی املاها و تهیه ی فهرست خطاهای املائی

گام چهارم: تمرینات متنوع با توجه به اولویت بندی اشکالات املائی استخراج شده.

لازم است معلم هنگام انتخاب متن هر املا به موارد زیر توجه داشته باشد:

الف) متن مورد نظر حاوی جمله باشد و از انتخاب کلمه به تنهایی خود داری شود.

ب) کلمات سازنده جملات متن از حروفی تشکیل شده باشند که قبلا تدریس شده اند.

ج) علاوه بر جملات موجود در کتاب های درسی، از بیست درصد کل کلمات بیشتر نباشد.

د) علاوه بر جملات موجود در کتاب های درسی، با استفاده از کلمات خوانده شده، جملات دیگری هم در نظر گرفته شوند.

ه) در هر جلسه از کلماتی که در جلسات قبلی برای دانش آموزان مشکل بوده اند نیز استفاده شود تا بتوان درجه پیشرفت شاگردان را اندازه گیری کرد.

معلم یک بار با صدای بلند و لحنی شمرده متن اولیه را از روی تابلو می خواند و از دانش آموزان می خواهد با دقت، به چگونگی تلفظ او گوش کنند. لازم است دقت شود که شاگردان به نوشتن و یادداشت کلمات بر روی کاغذ یا میز اقدام نکرده، فقط ضمن گوش دادن، کلمات سازنده جملات متن را با حرکت چشم از روی تابلو تعقیب کنند.

گام دوم: معلم متن املا را از روی تابلو پاک کرده، پس از آماده شدن دانش آموزان، آن را با صدایی بلند و لحنی شمرده و حداکثر تا دوبار قرائت می کند. البته هنگام قرائت متن املا از خواندن کلمه خودداری کرده، متن را به صورت گروه های اسمی و فعلی یا جمله کامل قرائت می کند تا دانش آموزان با بافت جمله و معنای آن آشنا شوند. در پایان، یک بار دیگر، متن املا را با سرعت مناسب تکرار می کند تا کنندویسان هم، اشکالات خود را برطرف نمایند.

گام سوم: این گام با مشارکت کامل دانش آموزان انجام می شود و معلم بدون اشاره به نام آنان، تک تک املاها را بررسی و مشکلات را استخراج می کند. به این ترتیب که معلم املاهای اولین دانش آموز را در دست می گیرد و به کمک یک دانش آموز کلمات یادشده را رونویسی می کنند. سپس املاهای دومین، سومین و ... را در دست می گیرد و به کمک همان دانش آموز یا دانش آموز دیگری، صورت صحیح غلط های املاهای را روی تابلو ثبت می کند. البته هر جا که غلطها تکراری

بودند، جلوی اولین مورد آن، یک علامت (مثلاً\*) می زند. در پایان با شمردن غلطها، اشکالات املاهای دانش آموزان را اولویت بندی می کند.

گام چهارم: در این گام معلم با توجه به مهمترین و پرتعدادترین اشکالات املاهای دانش آموزان با به کارگیری انواع تمرینات حرف نویسی و کلمه نویسی و همچنین تمرینات کلمه سازی و جمله سازی به تقویت توان نوشتاری دانش آموزان می پردازد.

آموزش کلمه سازی:

کلمه سازی را می توان آغاز مرحله نوشتن فعال دانست. با تمرینات کلمه سازی، دانش آموز را تا حد زیادی با ساختار درونی کلمه ها آشنا می کنیم. این آشنایی باعث می شود دانش آموزان با شناخت



بهتر از کلمه ها، در خواندن املا و جمله سازی موفق تر عمل نمایند. در تمرینات کلمه سازی از شیوه های زیر می توان سود جست.

### ۱- نقش حروف در ساخت کلمات

الف) گفتن و نوشتن کلماتی که با حرف خاصی شروع یا ختم می شود.

ب) تمرین وارونه کردن کلمات

### ۲- تمرینات ویژه ساخت صرفی کلمه

الف) مفرد و جمع: کتاب - کتابها    مرد - مردان

ب) پیشوندها و پسوندها: درد - دردناک    تهران - تهرانی

ج) نشانه های منفی ساز: می روم - نمی روم    هوش - بی هوش

د) هم خانوادگی: علم - تعلیم - معلم

ه) ضمائر: کتاب من - کتابم

و) ساخت قیدی: زود - بزودی    فوری - فوراً

ز) حالت اضافه (مضاف و مضاف الیه): دندان من

### ۳- روابط معنایی کلمات:

الف) تضاد معنایی: سرد - گرم    پیر - جوان

ب) مترادف (هم معنایی): پند - نصیحت    آغوش - بغل

ج) حوزہ معنایی: پدر-پسر    روباه-خروس

آموزش جمله سازی:

در ابتدای دوره دبستان که هدف اصلی آن آموزش خواندن و نوشتن پایه است، در کنار درسهای فارسی (خواندن) و املا درسی با نام (جمله نویسی) وجود دارد. هدف از ارائه این درس ایجاد توانایی اولیه نوشتن فعال در دانش آموزان است، بدین معنی که پس از آموزش نوشتن غیرفعال (رونویسی) و آموزش نیمه فعال (املا) به مرحله آموزش نوشتن فعال یا خلاق می رسیم. در این مرحله که با درس جمله سازی آغاز می شود و با درس انشا ادامه می یابد دانش آموزان به این مهارت دست می یابند که پیام های خود را به صورت فرایند سخن نوشتاری، تولید و به مخاطب فرضی یا واقعی ارائه نمایند. جمله سازی در واقع مقدمه ای است برای آماده سازی دانش آموزان در درس انشا. در جمله سازی است که دانش آموزان می توانند اولین تجربیات خلاقیت نوشتاری را کسب کنند. با انواع جمله های خبری، پرسشی، امری و تعجبی آشنا شوند. جایگاه انواع مقوله های صرفی مثل گروه اسمی، ضمائر و .. را در ساخت جمله بیاموزند و قواعد نحوی در دستور زبان فارسی را به طور غیرمستقیم تجربه کنند. در جمله دو اصل مورد نظر است:

الف) پیام جمله، که باید از لحظ معنایی و حقایق برون زبانی صحیح و متناسب باشد.

ب) ساخت نحوی جمله، که باید با اصول و قواعد ساخت جمله در زبان فارسی منطبق باشد.

انواع تمرینات جمله سازی:

۱- جمله سازی شفاهی. قبل از اینکه از دانش آموزان بخواهیم به شکل مکتوب جمله سازی نمایند، بهتر است با تمرینات شفاهی آمادگی لازم ذهنی و روانی را در آنان به وجود آوریم. شیوه هایی که می توان در جمله سازی شفاهی از آنها استفاده کرد عبارتند از:

الف) تمرین پرسش و پاسخ

ب) دوباره سازی

ج) جمله سازی با کلمات داده شده

۲- تشخیص صحت جمله. در این تمرین، با ارائه چند جمله صحیح و غلط از دانش آموزان می خواهیم صحت و سقم آنها را تشخیص دهند. مثال: حسن به مدرسه رفت.

۳- تغییر کلمات جمله. با این تمرین جمله های مکتوب آماده ای را به دانش آموزان ارائه می دهیم که زیر بعضی از کلمات آنها خط کشیده شده است. دانش آموز بنا به خواسته ما یک کلمه دیگر را به جای کلمه مورد نظر قرار می دهد و جمله جدیدی می سازد.

۴- جور کردن گروه کلمات: به وسیله این تمرین دو فهرست از گروه کلمات به دانش آموزان ارائه می کنیم و از آنان می خواهیم بین گروههای وازگانی ارتباط معنی دار برقرار نمایند.

۵- پر کردن جای خالی جمله. جمله هایی را که جای یک یا چند کلمه آنها خالی است به دانش آموزان ارائه می کنیم و از آنان می خواهیم کلمات مناسب را در جای خالی قرار دهند.

۶- منظم سازی جملات در هم ریخته. کلمه های جمله را بدون نظم خاصی درهم می ریزیم و از دانش آموزان می خواهیم جمله های صحیح و منظم بسازند.

۷- گسترش جمله ها. در تمرین گسترش جمله ها از دانش آموزان می خواهیم جمله داده شده را ادامه دهند و کلمه یا جمله ای دیگر به آن اضافه نمایند.

۸- کوتاه سازی. از دانش آموزان می خواهیم با استفاده از کلمات داده شده جمله های داده شده را کوتاه سازند.

۹- جمله سازی به کمک تصویر. با استفاده از تصاویر کتاب یا تصاویر دیگر از دانش آموزان می خواهیم جمله های مناسب بسازند و بنویسند.

۱۰- تمرینات افزایشی. با ارائه چند کلمه از دانش آموزان می خواهیم آنها را به جمله بیفزایند.

۱۱- ترکیب جمله های ساده. دو عبارت یا جمله کوتاه به دانش آموزان ارائه دهیم و از آنان می خواهیم آنها را به یک جمله تبدیل کنند.

۱۲- جمله سازی با کلمات داده شده. به دانش آموزان متناسب با درسهای خوانده شده کلماتی ارائه می شود و از آنان می خواهیم با هریک از آنها جمله ای بسازند یا اینکه تصویری یا تصاویری به آنان نشان می دهیم که براساس آنها جمله ای کتبی بسازند. این تمرین از تمرین هایی است که به طور سنتی در همه کلاسهای جمله نویسی کاربرد دارد ولیکن باید توجه داشت که قبل از انجام تمرینات یک تا ده، این تمرین ارائه نشود.

۱۳- جمله سازی در قالب پاسخ به پرسشهای مکتوب. در تقویت درسهای دیگر مثل علوم، ریاضی، تاریخ و... بسیار موثر است، از دانش آموزان به صورت کتبی سوالاتی می پرسیم و از آنان می خواهیم با ساختن جمله یا چند جمله سوالات را پاسخ دهند. بدین ترتیب تعامل درسهای دیگر با درس جمله نویسی بخوبی برقرار می شود.

انشا و روش های آموزش آن

انشا مرحله نگارش فعال (خلاق) است که خود هدف غایی آموزش مهارت نوشتن می باشد. تمام مراحل قبلی نوشتن یعنی رونویسی، کلمه سازی، جمله سازی و املا در واقع مقدماتی هستند تا دانش آموز را آماده نگارش خلاق نمایند. در برنامه آموزش دبستانی نقش انشا این است که فرصت های لازم

را برای دانش آموزان جهت یادگیری مهارت‌های متنوع نوشتن فعال فراهم کند: مانند نوشتن توصیفی، واقعه نگاری، خاطره نویسی و نامه نگاری شخصی

برخی از ملزومات تسلط بر نوشتن فعال (انشا) در دوره دبستان عبارتند از:

الف) توانایی به کارگیری اطلاعات، دانشها و تجربیات خود

ب) توانایی سازماندهی و نظم بخشی به افکار، مقاصد و نگرشهای خود

ج) توانایی بهره گیری صحیح از عناصر زبانی به منظور بیان نوشتاری افکار، مقاصد و احساسات خود

د) توانایی استفاده از علائم نشانه گذاری

این ملزومات پایه های درست نویسی را بنا می نهد. اما موضوعاتی انتظار می رود یک دانش آموخته دوره دبستان بر نگارش آنها مسلط باشد عبارتند از:

۱. خلاصه نویسی متون داده شده

۲. تشریح وضعیت یک مکان مشخص یا یک موقعیت ویژه یا یک شی

۳. توصیف یک رویداد یا واقعه (واقعه نگاری)

۴. یادآوری و توصیف یک ماجرای شخصی (خاطره نویسی)

۵. ارتباط نوشتاری با افراد دیگر به وسیله نامه (نامه نگاری شخصی)

پنج مورد گفته شده را در اصطلاح برنامه ریزی درسی می توان «محصول آموزش نوشتن فعال» در دوره دبستان می گویند.

روشهای آموزش انشا

مهمترین روش های آموزش انشا عبارتند از:

۱. روش سنتی

۲. روش الگوهای نوشتاری

۳. روش مراحل نگارش

۴. روش تلفیق جمله ها

۵. روش رابطه ها

۶. روش نظریه جهانی

انواع نگارش ویژه دانش آموزان دوره دبستان

الف) خلاصه نویسی متون داده شده: در آغاز باید توجه داشت هر نوشته ای را به دو صورت می توان خلاصه کرد یکی با (حذف مطالب زاید) به ترتیبی که کلمات و عبارات نویسنده ی اصلی تا حد امکان حفظ شود و دیگری به صورت (نقل به مضمون) و کوتاه کردن مطلب یا بازنویسی.

روش نخست یعنی حذف مطالب زاید، بیشتر در خلاصه نویسی

مقاله ها و سخنرانیها برای درج در روز نامه ها و مجلات و یا رسانه های دیگر استفاده می شود و می توان آن را (شیوه مطبوعاتی) نامید. طریقه دوم، برای خلاصه کردن کتابهای علمی و داستانی متداول است.

اما آنچه در خلاصه نویسی حائز اهمیت است دقت کامل برای درک متن و کوشش برای یافتن نکات برجسته می باشد. در اینجا به ذکر نکات مهم و ظریف خلاصه نویسی مد پردازیم:

۱- در مرحله اول باید نوشته را به دقت خواند و با درک مفهوم درست آن، زیر مطلب اصلی و مهم خط کشید.

۲- ضمن مطالعه، واژه های مترادف را که دارای یک مفهوم هستند حذف کرد.

۳. نکات مهم یاد داشت شده را به صورت متوالی در آورد.

۴. متن جدید را خوانده با واژه های مناسبی بین آنها ارتباط منطقی جدیدی ایجاد کنیم.

۵. کوشش نمود که به اساس مطلب لطمه ای وارد نشود و آنچه حذف شده است واقعا زاید باشد.

۶. با مطالعه مجدد متن قواعد درست نویسی مانند هماهنگی زمان

افعال، اِپاراگراف بند یو قواعد املا، یو رسما لخطیر امراعات نمود.

۷. اگر احساس شد کار با موفقیتی نسبی انجام گردیده است آن را تمام شده تلقی کرد. در غیر این

صورت در مراحل انجام شده تجدید نظر نهایی اعمال نمود.

ب) تشریح وضعیت یک مکان شی یا شخص (توصیف عینی): در این نوع توصیف از دانش آموزان

خواسته می شود به وصف ساده ترین اشیا، مکان یا یک انسان پردازند. مثل توصیف یک

صندلی، خود کار و ... با تمرین دانش آموزان به اهداف زیر دست می یابند:

۱. مشاهده دقیق اطراف خود

۲. توجه به جزئیات و کشف چیزهای تازه

۳. شجاعت بیان نظرات و عقاید شخصی خود

هنگامی که توصیف انسان به عنوان موضوع انشا مطرح می شود می توان از سه منظر به آن نگریست:

الف) توصیف فیزیکی فرد

ب) توصیف حرکات جسمی فرد

ج) توصیف رفتارها و منش فرد

ج) خاطره نویسی:

یکی از انواع نوشته های پرجاذبه، شیزین و خواندنی، خاطرات و یادداشتهای روزانه (حسب حا ل) است. یادداشت روزانه و خاطره نویسی علاوه بر ثبت و ضبط رویدادهای زندگی نوعی تمرین و ممارست در نویسندگی به شمار می آید. اگر دانش آموزان عادت کنند با پشتکار و دقت وقایع و حوادث روزانه و خاطرات تلخ و شیرین خود را ثبت نمایند، در واقع هم به تمرین نوشتن پرداخته اند و هم بر تجربیات خود در نوشتن افزوده اند. بنابراین به معلمان کلاسهای چهارم و پنجم ابتدایی توصیه می شود دانش آموزان را تشویق نمایند که برای خود دفتری تهیه کنند و هر روز خاطرات خود را در آن بنویسند.

راه دیگر در تهیه ی یادداشت های روزانه این است که دانش آموزان از شیوه طرح سوال استفاده کند.

د) نامه نگاری

همه ما در روابط عاطفی و اجتماعی خود نیاز به نامه نوشتن داریم. نامه نگاری، در واقع از ضروری ترین مهارتهای نوشتن فعال است که دانش آموزان باید از همان دوره دبستان یا بخشی از آن یعنی نامه نگاری شخصی آشنا شوند.

ه) تبدیل گفتار به نوشتار:



در درس انشا می توان از ارتباط زبان شفاهی و مکتوب بخوبی استفاده کرد دانش آموزان دبستان به طور طبیعی رشد زبانی خود را طی کرده اند و در ساعات متمادی ای از روز از زبان گفتاری استفاده می نمایند. بنابراین از ذخیره واژگانی و اطلاعات و تجربیات زبانی نسبتاً خوبی برخوردارند. معلمان در درس انشا می توانند از این توانایی زبان گفتاری آنان برای تقویت زبان نوشتاری شان استفاده کنند.

نتایج یافته ها:

مطالب این مقاله به بررسی ماهیت نوشتن و انواع آن و روش های تدریس آن ها اختصاص دارد و مباحث کلی درباره نوشتن، مراحل یادگیری نوشتن و معیارهای اولیه آموزش نوشتن را توضیح می دهد.

رونویسی، مرحله اولیه آموزش نوشتن است که به صورت غیرفعال در پایه اول دبستان آموزش داده می شود. مهارت های املا و انشا، جمله نویسی، کلمه نویسی و حرف نویسی بعد از رونویسی حاصل می شود.

بعد از آموزش رونویسی که دانش آموز نوشتن را به صورت غیرفعال آغاز می کند آموزش املا به صورت نیمه فعال آغاز می شود و کلمه سازی، جمله نویسی و انشا همگی آموزش فعال محسوب می شوند. تمام مراحل قبلی یعنی رونویسی، کلمه سازی، جمله سازی و املا در واقع مقدماتی هستند تا دانش آموزان را آماده نگارش خلاق نماید.

به نظر نگارنده همین چهار هدف برای دانش آموزان سطح دبستان کافی است.

منابع و مأخذ:

۱. زندگی، روش تدریس زبان فارسی،
۲. درخشان مهدی، درباره زبان فارسی، انتشارات دانشگاه تهران.
۳. پورجوادی نصراله، درباره زبان فارسی، انتشارات مرکز نشر دانشگاهی.
۴. عمرانی غلامرضا، سبطلی هامون، راهبردهای یاددهی-یادگیری زبان فارسی، انتشارات اندیشه سازان
۵. مقاله استاد آقاخانی